

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

Oinskränkt produktskydd för patent på genteknikområdet (SOU 2006:70)

Gentekniknämnden har vägt de för- och nackdelar som ett användningsbundet patent på det aktuella området skulle medföra jämfört med det oinskränkta produktskydd som än så länge gäller i Sverige.

Som konstateras i betänkandet torde en övergång till ett användningsbundet produktskydd generellt sett få begränsad effekt. Emellertid har såväl Tyskland och Frankrike som EU-parlamentet förordat en inskränkning av produktskyddet på skäl som är väl kända. Även Gentekniknämnden har funnit fördelarna med en övergång överväga. Nämnden ansluter sig därmed till den reservation som avgivits av chefsrådmannen Fredrik von Arnold och konsulten Bo Möllstam, vilka förordar att Sverige inom EU och EPO skall verka för ett användningsbundet produktskydd för naturligt förekommande gener och gensekvenser.

Beslut i detta ärende har fattats av ledamöterna A. Bondestam, P. Bill, R. Bhallerao, T. Ehn, J. Höglund, P. Lodenius, A. Lundén, M. Masucci, S. Stymne, L. Tysklind, N. Uddenberg samt tjänstgörande ersättarna E. Frid och I. Oskarsson.

Särskilt yttrande avgivet i enlighet med bilaga 1.

För Gentekniknämnden

Anitha Bondestam
Ordförande

Gustaf Brunius
Kanslichef

Särskilt yttrande

Utöver nämndens synpunkter vill jag tillägga följande. Utredningens förslag berör generellt inte växtförädling men detta särskilda yttrande har starka beröringspunkter med delbetänkandet.

Inom växtförädlingen har ett oinskränkt produktskydd på gener visat sig få allvarliga negativa konsekvenser för kommersialiseringen av forskningsresultat och områdets allmänna utveckling. För att den stora potentialen som finns i appliceringen av genteknik på växter skall realiseras fordras överföring av fler än en gen för att åstadkomma den önskvärda egenskapen. Oinskränkt produktskydd på gener kommer här nästan undantagslöst betyda att många olika patentinnehavare med patent rörande både produktskydd på gener och användningsbundet patent kommer att beröras. För att en sådan växt skall kunna kommersialiseras krävs således att en fungerande korsvis licensiering fungerar. Detta är fallet i många andra, mera utvecklade, sektorer så som informationsteknologin och elektronikindustrin men detta är inte fallet idag inom växtbiotekniken. Ledande aktörer inom området som har beviljats mycket breda produktskydd på gener har låst utvecklingen genom sin ovillighet att utlicensiera, vilket har lett till en nästan monopolartad situation vad gäller kommersialisering av genmodifierade växter. Det kan noteras att utvecklandet av "golden rice" som krävde tre gener, involverade ett 70-tal intellektuella rättigheter med över 30 olika patentinnehavare. Endast efter omfattande och års-långa förhandlingar med en stab av jurister från Rockefeller Foundation lyckades ett avtal upprättas om begränsade licensrättigheter för självhushållande bönder. Inget kommersiellt bolag hade inlåtit sig på så dyrbara och komplexa förhandlingar för att själv utveckla en sådan växt för kommersiellt bruk.

Professor Sten Stymne
Ledamot i Gentekniknämnden